

مامور ویژه ناصرالدین شاه به عتبات

۲۱ مرداد ۱۳۹۴ ساعت ۹:۴۱

عضدالملک، در این سفرنامه گزارش سفر خود به عتبات عالیات در سال ۱۲۸۳ق. را، که از سوی ناصرالدین شاه قاجار بدان مامور گشته بود و طی آن همچنین ماموریت داشت، خشت‌های طلایی را که نذر همایونی برای گنبد امامان بزرگوار عسکریین(علیهماالسلام) بود، به همراه ببرد، ارائه نموده است..

«سفرنامه عضدالملک به عتبات»، کتابی است به زبان فارسی نوشته علیرضا عضدالملک که به شرح سفر مولف به عتبات عالیات مآورداد. انگیزه وی از نگارش این سفرنامه امتثال امر ناصرالدین شاه بوده است. نگارش این سفرنامه از دوازدهم ذی‌قعدة ۱۲۸۳ق. آغاز و در روز نهم جماد الاول ۱۲۸۴ق. پایان پذیرفته است. کتاب مشتمل بر پیشگفتاری به قلم مصحح، مقدمه‌های از مولف و شش فصل است. مطالب هر فصل بر اساس روزهای ماه‌های قمری تنظیم گردیده است. در میان سفرنامه‌های قاجار، سفرنامه حاضر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این سفرنامه در ۲۳۸ صفحه شرح ماموریت مذهبی عضدالملک قاجار به عتبات عالیات است.

عضدالملک، در این سفرنامه گزارش سفر خود به عتبات عالیات در سال ۱۲۸۳ق. را، که از سوی ناصرالدین شاه قاجار بدان مامور گشته بود و طی آن همچنین ماموریت داشت، خشت‌های طلایی را که نذر همایونی برای گنبد امامان بزرگوار عسکریین(علیهماالسلام) بود، به همراه ببرد، ارائه نموده است. وی در این سفر پس از حرکت از تهران از شهرهای: ری، قم، ساروق، کنگاور، کرمانشاهان، کرد، قصر شیرین، خانقین، بعقوبه، گذشته و در مسیر بازگشت از شهرهای خانقین، قصر شیرین، کرد، کرمانشاهان، کنگاور، همدان، آوج عبور کرده و سرانجام به تهران وارد می‌شود. عضدالملک، پس از خروج از تهران هر چه را که به چشم دیده یا به گوش شنیده یادداشت کرده است. در این سفرنامه به طبیعت بسیار پرداخته شده و تقریباً در تمامی صفحات صحبت از گل و دشت و چمن است و ناگفته نماند که این موضوع از ویژگی‌هایی سفرنامه‌های دوره قاجاریه به شمار می‌آورد. مولف از ابتدای سفر به هر آبادی و دهی که رسیده تحقیقاتی در وضعیت آنجا نموده است. این تحقیقات شامل تعداد جمعیت هر آبادی، روش معیشت آن جا اعم از کشاورزی، دامداری و غیره، نوع مالکیت آبادی و نیز کیفیت و کمیت بناها و اماکن عام المنفعه از قبیل آب انبارها، مساجد، پلها، کاروانسراها و غیره می‌باشد. جالبترین ویژگی گزارش سفر درون مرزی عضدالملک، دیدگاه انتقادی وی به مفاسد، خرابیها، رشوه خوارها و زورگوییها است. این دیدگاه با توجه به اینکه او سفرنامه‌اش را برای شاه تنظیم می‌کرده و خود یکی از درباریان بانفوذ و قوم و خویش شاه بوده بسیار قابل توجه بوده و به تشخص سیاسی او می‌افزاید. درباره عدم امنیت راهها در این سفرنامه سخن بسیار رفته و چون کالای همراه او(خشت‌های طلا) بسیار قیمتی بوده، جاهایی که دزدان مشهوری

داشته، توسط او معرفی شده است. بخشی از این سفرنامه شرح وقایع استقبال از نذر همایونی، چه در داخل و چه در خارج از کشور است. در قسمت برون مرزی علاوه بر پرداختن به وضع و سیستم سیاسی و اقتصادی دولت عثمانی، به وضع اماکن و بقاع متبرکه نیز ملاحظه پردازد.

فهرست مطالب:

پیش گفتار؛ مقدمه عضد الملک ؛ [فصل اول] فهرست ایام شهر ذی القعدة الحرام [۱۲۸۳ ق]؛ [فصل دوم] فهرست ایام شهر ذی الحجه الحرام ۱۲۸۳؛ [فصل سوم] [فهرست ایام] شهر محرم الحرام سنه ۱۲۸۴؛ [فصل چهارم] فهرست ایام شهر صفر [۱۲۸۴ ق]؛ [فصل پنجم] فهرست ایام شهر ربیع الاول [۱۲۸۴ ق]؛ [فصل ششم] فهرست ایام شهر ربیع الثانی [۱۲۸۴ ق] [و چند روز از شهر جمادی الاول ۱۲۸۴ ه. ق]؛ فهرست اعلام:

برای خرید اینترنتی کتاب [اینجا](#) کلیک نمایید

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۶۶۷/مآثور-دینوویژ-ه-مامور>